

[illegible]

İslam'ın başlangıcı; tağıdır; ok hızlı gelişmesini, k; apta Hz Peygamber (SAV)'in ilme, insan terbiyesine, eğitim ve ğrete verdiğı; nemde aramak gerekir. İlim, ğlim, ğrenme, ğrenci; Kur'an-ı Kerim ve hadislerde yceltilmiştir. Allah, Kur'an'da şöyle buyuruyor:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Ancak ne acıdır ki, önceleri mevcut olan bu hamleci ruh, sonraları aynı aşk ve şevkle devam etmemiş, Müslümanlardan ilim ve teknoloji bayrağını alan Avrupalılar, bayrak yarışında onları geçmişlerdir. Müslümanlar ise, Avrupalılarla aralarındaki farkı kapatma yönünde çalışmaya yerine, tembelliği, cehaleti ve tefrikayı tercih etmişler, böylece aradaki fark iyice artarak 20. yüzyılda Hristiyan âleminin kutsal ve teknolojik hâkimiyetine teslim olmuşlardır.

Şu hususu da mutlaka belirtmemiz gerekir ki, İslam ilkelerinin ilim ve teknikte geri kalmalarının sebebi İslam dini değildir. Akla ve onun rûhuna olan ilme bu kadar değeri veren bir dinin mensuplarının cahil ve geri kalmalarını izah edilemez. İlimle din arasında ortak noktalar bulunmaktadır. Hatta İslam'a göre din, ilmin kaynaklarından birisidir. İslam vahyi, ilmi destekleyen, teşvik eden, ona yol gösteren mesajlarla yüklüdür. Ferdinand ve toplumun gelişmesi için, insanın maddi ve manevi cepheleriyle bir bütün halinde eğitilmesi gerekmektedir. Kişinin benliğinde bu denge kurulmadığı takdirde, yani sadece beden ve kuvvetler geliştirilip, ruh kuvvetler ihmal edildiği takdirde, bu tek yönlü ve eksik eğitimden mutasip insan yetişir. Ne adına olursa olsun, taassuptan da sadece zarar ve gerilik doğar. İnsanlık tarihinin değişik dönemlerinde bunun acı örneklerini görmek mümkündür. Nitekim Ortaçağ Avrupası'nda ilmin gelişmesine din adına engel olunması, dinin bir taassubun sonucu idi. Buna mukabil, aklın da ilimde kazandığı başarılarından dolayı mağrur olarak kafa tutması da bir bulyük taassup oldu. İşte bu her iki taassup, insanı madde ve manasıyla bir bütün olarak kavrayamayan, onun her iki yönünü birlikte ele alarak doyurup geliştiremeyen, onu tek yönlü ele alıp, diğer yönünü ihmal eden eksik ve yanlış bir insan eğitim anlayışının acı meyvesi idi.

Mehmet Akif, genelleştirilgen ASIM'ın şahsında yol gösterirken, iki kudrete önem verilmesini tavsiye eder ve milletin zellikle yetişmekte olan nesillerine bu yönde rehberliğin önemine işaret eder. Bunlar; marifet (ilim, bilgi, teknik, sanat, her konuda ustalık ve hâner) ve fazilet (iyi huy, iyi ahlak ve yüsek meziyetlerdir. Tutarlı kişilik) tir.

marifet, halkı reffeh kılacak maddi imkânların, memleketin hayrını ve kalkınmasını temin edecek, fazilet ise bunu tamamlayacaktır. Mehmet Akif bu konuda mısralarında şöyle der: İlimle halkı, milletlerin ikbali için evladım Marifet bir de fazilet... İki kudret lazım. Marifet ilkin ahaliye saadet verecek Bütün esbabı taşır; sonra fazilet gelerek, O birikmiş esbabı alır, memleketin Hayr-ı ılasına tahsis ile sarf etmek için Marifet kudreti olmazsa bir mînette eğer, Tek faziletle tevlid edemez, za'fa dâşer İptida için mahsus olan avare sükun, İlimle kerâcî bîna. Artık o da bundan memnun! Burada da ifade edildiği gibi eğer bir millette ilim yoksa ilmin ve tekniğin ığretimi yeterince yapılmıyorsa, o millet sadece faziletle (iyi ahlakla) yüklemez, zayıf dâşer. Böyle bir milletin fertleri belki iyi insanlar olabilirler, fakat ilim ve teknikten mahrum olmaları halinde onların bu iyiliği, değışen ve gelişen şartlara uyumda bir fayda sağlamaz. Bir de bunun aksi olabilir: Bir millette ilim ve teknik ığretim yeterince olur, fakat ahlak eğitimi olmazsa, işte bu hal o millet için ıccedil ile ıccedil ilemeyecek kadar bulyük bir felakettir. Yalnız başına maddi ilimlere ve onun ığretimine dayanarak milletlerin yükleli ve mutluluğu sağlanamaz. Mehmet Akif bu konuda şöyle der: Marifet farz edelim, var da, fazilet mefkûd, Bir felaket ki cemaatler için, nâmahdûd. Beşerin ruhunu

[illegible]